

Spis powszechny to szansa, a nie inwigilacja

Pierwszy spis powszechny odbył się w Polsce równo 100 lat temu. Zarówno wtedy, jak i dziś, celem było i jest poznanie sytuacji polskiego społeczeństwa, aby potem prowadzić skuteczne działania wspierające jego rozwój. Jeśli zatem leży Ci na sercu przyszłość Twojej rodziny, gminy, miasta i całego kraju, powinieneś jak najszybciej wypełnić obowiązek spisowy.

Każdy ma prawo do wątpliwości i nie ma nic złego w stawianiu pytań o sensowność i legalność Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021). Należy jednak podejść do tego poważnie i rzetelnie, a nie opierać się na „sensacyjnych” opiniach internetowych anonimów.

1. Bądź świadomym obywatelem i korzystaj z wiarygodnych źródeł

Internet jest kopalnią wiedzy i informacji, ale trzeba umieć z niego korzystać, aby nie dać się zmanipulować fake newsom. Jeśli szukasz informacji o spisie powszechnym, wejdź na stronę internetową <https://spis.gov.pl> i sprawdź aktualności oraz dział poświęcony najczęściej zadawanym pytaniom. Informacji szukaj też na stronach internetowych gmin.

W Internecie i mediach społecznościowych trafisz zapewne na opinie straszące inwigilacją czy rzekomo nielegalną ingerencją w prywatność. Czytając takie twierdzenia zastanów się jednak, czy ktoś nie robi tego tylko po to, żeby się Twoim kosztem wypromować, zwiększyć ruch na swojej stronie lub szerzyć wśród Polaków świadomą dezinformację.

2. Czy spis jest legalny? Czytaj przepisy, a nie opinie anonimów

Statystyka publiczna ma pełne prawo do zadawania pytań zawartych w formularzu spisowym na podstawie Ustawy o Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021. Informacje zbierane w spisach powszechnych są też wyłączone z obowiązywania przepisów RODO. W przypadku tematów objętych szczególną ochroną (stan zdrowia, wyznanie religijne, związki niesformalizowane) możemy wybrać opcję „Nie chcę odpowiadać na to pytanie”.

Warto jednak również i w tych pytaniach podawać zgodną z rzeczywistością odpowiedź. Te informacje będą w pełni bezpieczne i anonimowe.

3. Nikt nie pozna danych o Tobie

Jednostkowe informacje o Tobie nie będą przekazywane jakiejkolwiek instytucji czy osobie! Wszystkich pracowników statystyki publicznej obowiązuje tajemnica statystyczna, za złamanie której grozi kara pozbawienia wolności do lat 3. Jeśli dane zostaną przekazane celowo i dla zysku, wtedy kara jest zagrożona karą pozbawienia wolności do lat 5.

Tajemnica statystyczna jeszcze nigdy w historii nie została złamana! Znane są przypadki, kiedy Prezesi GUS płacili kary za odmowę przekazania danych jednostkowych organom ścigania czy innym urządcom.

To, co jest przekazywane na zewnątrz i udostępniane, to wartości uogólnione w postaci wskaźników, sum i średnich.

Wszystkie informacje pochodzące z NSP 2021 będą zapisane na serwerach zlokalizowanych w Polsce, zaś oprogramowanie spisowe tworzyli wyłącznie pracownicy Centrum Informatyki Statystycznej.

4. Twój udział naprawdę się liczy!

Osoby, które negują potrzebę przeprowadzania spisu powszechnego, powinny sobie zadać pytanie, co byłoby, gdyby go nie organizowano. Jak mogłoby funkcjonować nasze państwo bez wiedzy o tym, ile osób w nim mieszka, jak wyglądają nasze rodziny czy w jakich warunkach mieszkamy? Rządzący na poziomie kraju czy gminy, bez względu jaką partię reprezentują, korzystają z informacji uzyskanych w spisie przez kolejne 10 lat. Na ich podstawie będą dzielić środki finansowe i podejmować decyzje mające wpływ na życie każdego z nas.

5. Spis nie prześwietla Twojego majątku

Nie jest prawdą, że w spisie są pytania o majątek, zarobki, konto bankowe, posiadanie działek, samochodów czy kosztowności. Można to łatwo sprawdzić na stronie <https://spis.gov.pl/> w wykazie pytań lub podczas spisu. Informacji spisowych nie da się więc wykorzystać do planowania jakichkolwiek nowych podatków.

Statystyka publiczna nie interesuje się też legalnością pobytu obcokrajowców. Mieszkający w Polsce cudzoziemcy nie mają w związku ze spisem powodów do obaw i powinni wypełnić jak najszybciej ten obowiązek.

Jeśli podczas wywiadu padną pytania o majątek danej osoby lub status pobytu obcokrajowca w Polsce, to znaczy, że rachmistrz przekroczył swoje uprawnienia lub rozmowa jest prowadzona z nieuprawnioną osobą.

6. Spis zajmie Ci tylko 10 minut!

Spis jest naprawdę łatwy! Średnio spokojne wypełnienie formularza zajmuje 10-15 minut. Możesz to zrobić przez komputer, telefon lub podczas bezpośredniej rozmowy z rachmistrzem. Pomoże ci w tym rachmistrz lub urzędnik w gminie. Wybierz metodę najlepszą dla siebie:

- Internet i formularz na stronie spis.gov.pl
- Infolinię 22 729 99 99 i rozmowę z urzędnikiem Urzędu Statystycznego
- Punkt spisowy i spisanie się z pomocą urzędnika gminnego
- Rozmowę telefoniczną z rachmistrzem spisowym. Rachmistrz dzwoni z nr. 22 828 88 88 lub 22 279 99 99.
- Bezpośrednią rozmowę z rachmistrzem.

Pamiętaj, że udzielonych i zatwierdzonych odpowiedzi nie można już poprawiać. Dlatego przez te kilka minut spisu skoncentruj się tylko na tym zadaniu.

7. Zaufaj rachmistrzowi - jego zadaniem jest Ci pomóc

Rachmistrzowie to nie oszuści! Ich praca polega na tym, żeby docierać do osób, które z jakichś powodów nie wypełniły obowiązku spisowego i im pomóc.

Oczywiście mogą zdarzyć się przypadki podszywania się pod rachmistrza i zawsze trzeba zachować ostrożność. Jeśli masz obawy co do rozmowy z rachmistrzem, zweryfikuj jego tożsamość:

- na stronie <https://spis.gov.pl/> w zakładce „Sprawdź tożsamość rachmistrza”,
- poprzez infolinię statystyczną pod numerem 22 279 99 99,
- kontaktując się z Gminnym Biurem Spisowym.

Rachmistrz zadzwoni z numeru 22 828 88 88 lub 22 279 99 99. Ze względu na skalę przedsięwzięcia oraz liczbę połączeń z tych numerów niektóre telefony mogą wskazywać te numery jako zagrożenie lub spam. Jeśli zadzwoni jeden z dwóch wspomnianych numerów, odbierz połączenie bez zbędnych obaw.

Spis ze wsparciem rachmistrza jest o tyle łatwiejszy, że to on poprowadzi nas po całym formularzu spisowym. Jeśli mamy jakieś wątpliwości co do treści pytań, możemy od razu poprosić rachmistrza o wyjaśnienie.

Pomoc rachmistrza jest szczególnie przydatna w przypadku osób, które nie czują się zbyt pewnie używając komputera i Internetu. Formularz spisowy jest bowiem dostępny wyłącznie w formie elektronicznej – jeśli nie umiemy się spisać samodzielnie, należy bezwzględnie skorzystać z pomocy rachmistrza.

8. Z rachmistrem oszczędzisz swój cenny czas

Ze wsparcia rachmistrza powinny też skorzystać te osoby, które cierpią na chroniczny brak wolnego czasu. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że pośpiech i niedokładnie czytanie treści pytań na formularzu spisowym są najczęstszą przyczyną pomyłek popełnianych przez mieszkańców przy jego wypełnianiu. W praktyce skutkuje to dodatkowymi telefonami na infolinię spisową i próbą poprawy błędnych zapisów za pośrednictwem konsultanta.

Przeszkolony rachmistrz przeprowadzi nas bezpiecznie przez pytania spisowe, przeczyta je dokładnie wraz z odpowiedziami, wyjaśni wątpliwości, zaznaczy za nas odpowiedzi. Co więcej, odbierając telefon od rachmistrza i spisując się z jego pomocą nie ponosimy kosztu rozmowy. Możemy zatem bez pośpiechu wypełnić formularz i pytać rachmistrza o wszystko, z czym mamy problem.

9. Nie czekaj do września

Nie jest prawdą, że we wrześniu każdy będzie mógł się wygodnie spisać sam lub przez telefon. Może się bowiem okazać, że osób, które zostawiły sobie spis na ostatnią chwilę, jest na tyle dużo, że ograniczona będzie dostępność rachmistrzów i konsultantów telefonicznych. Będzie wprawdzie funkcjonować samospis internetowy, ale w tej opcji nie możemy liczyć na wsparcie rachmistrza i wszystkie wątpliwości będziemy musieli sobie wyjaśnić sami.

Pamiętaj też, że jeśli skontaktuje się z Tobą rachmistrz (osobiście lub telefonicznie), nie możesz mu odmówić i musisz się spisać od razu!

10. Za odmowę spisu grozi Ci nawet 5 tys. zł grzywny!

Ustawa o statystyce publicznej w artykule 57 jasno określa, że kto wbrew obowiązkowi odmawia udzielenia informacji w spisie powszechnym lub innym badaniu statystycznym podlega grzywnie. Jej wysokość każdorazowo określa sąd w odrębnym postępowaniu administracyjnym i może sięgnąć nawet 5 tys. złotych!

Nie bój się spisu! Pamiętaj o najważniejszych zasadach:

1. **Bądź świadomym obywatelem i korzystaj z wiarygodnych źródeł**
2. **Czy spis jest legalny? Czytaj przepisy, a nie opinie anonimów**
3. **Nikt nie pozna danych o Tobie**
4. **Twój udział naprawdę się liczy!**
5. **Spis nie przeświecła Twojego majątku**
6. **Spis zajmie Ci tylko 10 minut!**
7. **Zaufaj rachmistrzowi - jego zadaniem jest Ci pomóc**
8. **Z rachmistrzem oszczędzisz swój cenny czas**
9. **Nie czekaj do września**
10. **Za odmowę spisu grozi Ci nawet 5 tys. zł grzywny!**